

Proletarec

Glasiilo Socijalistične zveze v Julijski Benečiji

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Posamezna številka stane 20 stotink.

Naročnina stane za celo leto 11 L., pol leta 5.50 L., tri mesece 2.80 L., mesečno 1 L., za inozemstvo 16 L. - Naročnina se mora vnaprej plačati.

Pisma in reklamacije za uredništvo in upravnništvo naj se naslovijo: „Proletarec“ Poštni predal številka 43 GORICA

Rokopisi se ne vračajo. Pisma brez znamke se ne sprejemajo. — Oglasi se računajo po dogovoru in se morajo vnaprej plačati. —

PRED KONGRESOM.

Prve dni meseca oktobra t. l. se bodo spet sešli zastopniki italijanskega socijalističnega delavstva, da dokončajo to, kar je ostalo na livornskem kongresu v sled razkola stranke nerešeno in da začrtajo svoji stranki nova pota in nove smeri. Vodstvo stranke, ki je zborovalo pretekli teden v Milanu, je že sklenilo dnevni red razprav na predstojećem kongresu, ki obsega osem točk, kar pomeni, da določeni dnevi ne bodo zadoštovali, da se pretresa z jasnimi in dobrim razmotrivanjem vsako posamezno točko. Posebne važnosti za nadaljni razvoj in delovanje socijalistične stranke v Italiji bo na vsak način razprava in sklepi 5. in 6. točke dnevnega reda: strankina notranja politika in mednarodna politika. Današnji strankin program je še oni, sklenjen na kongresu v Livornu meseca januarja t. l. Z ozirom na notrajni položaj Italije, ki se je vstvaril po vojni in na prenatrjen razvoj stranke zadnjih dveh let ter na mednarodni položaj, ki je nastal vsled ruske revolucije, ne zadostuje ta program več eni tako močni stranki, kot je socijalistična stranka v Italiji, katera je odgovorna ne samo napram lastnim množicam, marveč katera mora vzravnavati svojo politiko tudi napram mednarodnemu gibanju delavskih mas.

V teh dveh vprašanih si stojita nasproti dve struji: ena nepopustljiva, koji načeljuje sodrugi Baratonu, Serrati in drugi in s kjojo se vjema sedanje vodstvo stranke; druga, ki ji načeljuje sodrugi Turati, Baldesi, Prampolini, Pittoni in drugi, ki ima reformistično smer. Ako pogledamo izid livornskega kongresa, tedaj vidimo, da je imela Baratonu-Serratijsva struja takrat ogromno večino stranke za seboj, skoraj 100.000 glasov, dočim so turatijanci dosegli še le nekaj nad 14.000 glasov. Ne smemo pa prezreti dejstva, da so se od livornskega kongresa pa do danes razmere veliko spreobrnille. Državnozborske volitve, ki so dale nekako prednost osebam reformistične struje, teroristični nastop fašizma in drugi politični pojavi kažejo, da je Turatijeva struja v tem kratkem času veliko pridobila in da bo na prihodnjem kongresu skušala priti na površje. V tem slučaju bi morala stranka kreniti novo pot: postala bi bolj popustljiva, prišla bi polagoma do sodelovanja in pozneje do vladne oblasti. V nasprotnem slučaju pa ni izključeno, da pride tudi do novega razkola, kar pa bo odvisno od večje ali manjše moči, ki jo doprinese ena ali druga struja na prihodnjem kongresu.

Kot druga važna točka bo razprava o mednarodnem odnošaju socijalistične stranke napram III. internacionali. Kakor je znano, zadnji kongres III. internacionalne ni rešil tega vprašanja, vsled česar je ostalo odprto in vodstvo stranke je sklenilo predložiti rešitev tega vprašanja prihodnjemu kongresu. Na livornskem kongresu je bil kot prvi predpogoj za pristopitev k III. internacionali: brezpogojno sprejetje 21. točk in izključitev reformistov. Sedajni sklepi III. internacionalne pa niti ne omenjajo več 21. točk, zahtevajo le samo še izključitev reformistov in vseh onih, ki jih branijo. Če bi tolmačili ta sklep z izjemno strogošjo, tedaj pridemo do zaključka,

Zborovanje vodstva soc. stranke.

V dneh 10., 11., 12. in 13. t. m. je zborovalo v Milanu vodstvo socijalistične stranke. Prisotni so bili: Bacci, Clerici, Montanari, Mortara, Parpagnoli, Passigli, Serrati, Štofta, in Zamerini; parlamentarno skupino je zastopal posl. Zilocchi, za splošno strokovno zvezo: Baldesi, D' Aragona in Bianchi. Prisotni so bili tudi delegati na kongresu III. internacionalne v Moskvi: Lazzari, Maffi in Riboldi.

Vodstvo je med drugim vzelo na znanje sporazum med socijalisti in fašisti, kojega posledica je bila, da se je v nekaterih provincah takoj povrnil mir in da so delavske organizacije spet zapričele svoje poslovanje ter se je mnogo izgnanih sodrugov povrnilo na svoja prejšnja mesta.

Finančno poročilo se je izkazalo zelo ugodno. Ravnotako tudi poročilo o tisku. Le rimska izdaja „Avanti-ja“ je v deficitu, ki je krit z ugodnim položajem one v Milanu.

Sklenilo se je ob enem, da strankin zbor, ki je bil sklican za prve dni oktobra v Rim, se je vsled težav za preskrbitev prenočišč delegatom in zborovalnega prostora preložil v Milan za dneve 8., 9., 10., 11. in 12. oktobra. Ob tej priliki se bo vršila slavnostna otvoritev novih prostorov „Avanti-ja“.

Na seji dne 11. t. m. je bilo podano poročilo delegatov na kongresu III. internacionalne v Moskvi, sodrugov: Lazzari, Maffi in Riboldi, katero priobčujemo na drugi strani lista.

O tem poročilu se je razvila dolga debata, v katero so posegli vsi prisotni člani vodstva, nakar se je sprejela tozadevna resolucija.

da III. internacionala ne zahteva izključitev samo reformistov, ampak tudi vseh onih, ki so jih branili in ki jih še branijo, to se pravi: tudi vseh tistih, kateri so branili reformiste na livornskem kongresu. Torej se ne gre več za princip, marveč za osebe! Če pa uvažujemo privatne izjave Lenina in Zinoviefa, ki sta jih podala našim delegatom, tedaj uvidimo, da so bili sklepi kongresa III. internacionalne sprejeti pod pritiskom italijanskih komunističnih delegatov in njim na ljubo, dočim bi se III. internacionala bistveno zadovoljila le z izključitvijo reformističnih prvakov. Tudi naklonjenost izkazana našim delegatom od kongresa v Moskvi, ima čisto drugi značaj, nego sprejeta resolucija.

Vsekakor je še prezgodaj ugotoviti že danes o izidu prihodnjega izvenrednega kongresa italijanske socijalistične stranke.

cijonale v Moskvi napram italijanski socijalistični stranki, ter sklene predložiti prihodnjemu strankinemu kongresu tozadevno sklepanje.

Nato se je določil dnevni red prihodnjega izrednega kongresa, ki so bo vršil, kakor že omenjeno — od 8. do 12. oktobra v Milanu — kateri se glasi:

1. Volitev predsedstva;
2. Volitev komisije za pregledovanje mandatov in one za pregledovanje predlogov;
3. Imenovanje revizorjev;
4. Poročilo vodstva, (por. Bacci);
5. Strankina notranja politika:
 - a) sodelovanje in taktika, (por. Alessandri, Baratonu, in Turati);
 - b) strankina akcija v lokalnih inštitucijah (Casalini, Riboldi, Romita in Zanardi); c) gospodarska kriza in njen problem: brezposelnost, izseljevanje, javna dela, zamenjava, socijalizacija i. t. d. (Baldesi, Maiolo, Mateotti, Musatti, Vella in Smorti); d) agrarni vprašanje (Mazzoni, Parpagnoli in Piemonte); e) vojaški problem (Gatti-Froissare);
6. Mednarodna politika: a) I. S. S. in III. internacionala (Bacci, Lazzari, Zilocchi in D' Aragona) b) vnjanja politika in narodni problem (Treves in Serrati);
7. Morebitna imenovanja;
8. Raznoterosti.

Na seji dne 14. t. m. je vodstvo razpravljalo o raznih zadevah. Glede Albanije je vodstvo sklenilo, da opozori proletarijat na kapitalistične spletke in zagotavlja, da bo stranka storila svojo dolžnost — kakor lansko leto — da prepreči zopetno akcijo proti neodvisnosti Albanije.

Vzame na znanje vabilo na kongres „Labour Party“, ki se bo vršil prihodnjega novembra.

Sodrugi Štofta omenja teror, ki se je dvignil proti proletarijatu in njenim inštitucijam v Jugoslaviji in predlaga sledeči dnevni red, ki je bil enoglasno sprejet:

„Vodstvo italijanske socijalistične stranke protestira odločno proti kriminalnemu preganjanju proletarijata v Jugoslaviji in njegovih inštitucij; pošilja jugoslovanskemu proletarijatu svojo potno, bratsko solidarnost.“

Konečno je vodstvo sklenilo poklicati na red vse one poslance in sodruge, ki se ne drže strankine discipline.

Prihodnja seja vodstva je sklicana na 6. oktobra v Milanu.

Program reformistične struje.

List „Avanti!“ je priobčil proglas, ki je podpisan od začasnega odbora, katerega člani so Turati, Baldesi, Casalini, D' Aragona, Morgari, Pittoni in Prampolini. Sestavil ga je Turati, ki zagovarja predvsem edinstvo med socijalisti in pravi, da tesna zveza med

socijalisti ni več želja kake male skupine ali predstraže, temveč je to želja stranke. Edinstvo, ki jo zastopa Turati, ni edinstvo „edinjaških maksimalistov“, ki hočejo razkol, da jo dosežejo, kakor tudi ne edinstvo onih, ki hočejo združiti dve domnevno nasprotni stranki z bratskimi vezmi in modrimi nepopustljivostmi, temveč je resnična edinstvo, ki dovoljuje kritiko in primerno razdelitev dela po značajih, po krajih in po menjajočih se zahtevah časa. Kar se ni moglo zložiti s socijalističnimi načeli, je bilo že izločeno iz stranke potom livornskega razkola. Posamezni slučaj se lahko rešijo potom vstopa v komunistično ali socijalistično stranko, toda v socijalistični stranki sami je prenehal obstoj struj, ki bi se ne mogle več spraviti v sklad.

Bologna in Livorno sta zrcali dveh razpoloženj in ustvarjanj, ki sta jih ustvarila vojna in ruska revolucija, najbolj slavna med vsemi vkljub vsem mogočim napakam. Toda ustvarjanja so izginita: izginita je utopija o lahkem in naglem uničenju vseh meščanskih ustanov in o zgraditvi socijalističnega gospodarstva na njihovih ruševinah; izginita je še bolj naivna utopija, da se morejo improvizirane socijalistične ustanove kar čez noč prenesti iz enega zgodovinskega podnebja v drugo, brez ozira na duševnost in zgodovino posameznih držav in narodov; izginita je čudežna domneva o primernosti nasilstva kot rednega sredstva za boj in uspehe.

Turati pojasnjuje nato nekatera nesporazumljenja glede sodelovanja na vladi in glede prevzetja oblasti. Proti sodelovanju se postavlja načelo negativne nepopustljivosti. Proti temu načelu postavlja Turati načelo, da je treba prilagoditi strankina načela dejanskim razmeram, ker ni mogoče proglašati potrebe, da se opusti vsak stik z vlado in meščanskimi strankami, ko prosijo tisoči ogroženih združenj in občin in proletarjskih organizacij, naj se pritiska na vlado in meščanske stranke; ko se skoraj soglasno poudarja potreba elastičnih parlamentarnih manevrov, potom kojih naj se doseže od kapitalistične družbe čim več koristi za proletarijat; ko se sprejemajo sklenitve mirovnih dogovorov z najhujšimi in najbolj nasilnimi nasprotniki. Treba je torej postaviti načela stranke v sklad z dejanskimi razmerami. Tako in ne drugače sodelovanje zahteva Turati, ki je odločen nasprotnik sodelovanja, ki bi pomenilo izgubo ali pa sodelovanja posameznikov.

Kar se tiče polastitve oblasti, ki je cilj vsake stranke, posebno pa proletarijata, stoji Turati na načelu, da sme o tem vprašanju

Okrajna bolniška blagajna v Gorici

Štev. 57/R/21

Razglas

Podpisano, z namenom, da omogoči vsem svojim zavarovancem uživanje novih dajatev, ki jih je uvedel v pravilniku bolniške blagajne občni zbor, dne 23. januarja 1921 in ki jih je odobril Generalni civilni komisariat za Julijsko Benečijo, dne 16. maja t. l., objavlja, kakor sledi:

I. Zavarovanke, ki se nahajajo proti koncu nosečnosti in so zavarovane najmanj 26 tednov, v teku 52. pred porodom, „starejše zavarovanke“, imajo pravico do podpore nosečnosti za največ 4 tedne (člen 25.).

II. Zavarovanke porodnice, ki dojijo novorojenčke, dobijo, ne glede na bolniško ali porodniško podporo, ki jim pritiče, posebno podporo kot dojenjski premij v iznosu polovične porodniške podpore skozi dobo 20 tednov po porodu (člen 27.).

III. Trajanje bolniške pomoči se razteguje za vse obolele zavarovance do največ 52 tednov. Dosledno temu se podaljša tudi doba za podporo in sicer:

a) onim, ki so vpisani najmanj 26 tednov v teku 52. pred začetkom bolezni, „starejši zavarovanci“, se izplača navadna podpora do najvišje dobe 40. tednov in na polovico od navadne znižane podpore za nadaljnjih največ 12 tednov.

b) Onim pa, ki niso dosegli te najmanjše dobe članstva, o koji je govora v prejšnjem odstavku, se izplača navadna podpora za največ 30 tednov (člen 30.).

IV. Na podlagi člena 31. novega pravilnika je pravica do bolniške podpore na račun blagajne neodvisna od pravice do dnine, ki jo dolžuje delodajalec zavarovancu vsled pogodbe ali zakona (§ 1154 b, civ. zak., § 8. zakon z dne 16. jan. 1910, št. 20).

V. Bolniška blagajna preskrbuje, ako je potrebno, špeci- cijelno zdravljenje, kakor zobozdravljenje, kopelji, zdravilišča za rekonvalescente kakor tudi gotove predrage proteze v mejah, ki se določajo s posebnimi pogodbami (člen 37.).

VI. Ako si je zavarovanec nakopal bolezen po lastni krivdi vsled pijanosti ali vdeležbe pretepev, more bolniška blagajna nakazati članovi družini vso ali del podpore in sicer v vseh onih slučajih, v katerih bi le ta slednja ostala drugače brez potrebnih sredstev za prežvljenje (člen 41.).

VII. Pod orožje poklicani zavarovanci zadobijo zopet vse pravice do vseh v pravilniku predvidevanih dajatev z dnem njih odslovitve iz zgoraj imenovane službe, ako namreč isti tega dne še pripadajo bolniški blagajni. Temu dosledno se ne bode vštelo v prizanesni rok dobe vojaškega službovanja pa le tedaj, ako to službovanje ne presega dobe 4. tednov. Ta določila so nalično uporabijo tudi za morebitno dobo zadržanja v zaporu ali ječi (člen 46.).

Gori navedene določbe se v veljavi od dne 1. junija 1920.

Izvide pravilnika je možno dobiti pri podpisanemu proti plačilu 1 lire od komada kakor hitro bode dovršen tisk.

Gorica, dne 11. julija 1921.

Vodstvo.

Anton Breščak
VIA CARDUCCI 14. (GOSPODSKA ULICA)
Velika izbira vsakovrstnega pohištva
po najnižjih cenah

Gorica - ELIJA ČUK - Gorica
Piazza Cavour ex P. Duomo št. 9, levo

naznanja slavnemu občinstvu, da dospe v kratkem velikanska množina dvokoles in živalnih strojev iz svetovnoznanih tvrd, katere bode prodajal po zelo znižanih cenah.

Na izbero so posamezni deli dvokoles in živalnih strojev. — Velika zaloga pneumatik, katere prodaja od Lir 25.- naprej

Lastna mehanična delavnica. Stara kolesa se popolnoma prenovijo. Priporoča se za obilni obisk

ELIJA ČUK

PODRUŽNICA Ljubljanske kreditne banke

V GORICI
Corso Verdi Trgovski „Dom“

Telefon št. 50

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavica 5 HS kron 50 MILIJONOV

CENTRALA: LJUBLJANA

Rezerva 5 HS kron 45 MILIJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

OBREŠTUJE vloge na knjižice po 4%
Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru

IZVRŠUJE vse v bančno stroko spadajoče poste najkulantnejše.
NAKUP IN PRODAJA vsakovrstnega tujega denarja

Uradne ure za občinstvo 8 1/2—12 in od 3—5.
Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Tiskarna in knjigarna Giov. Paternolli - Gorica

Ustanovljena leta 1812

Corso Verdi št. 38

Trgovina papirja, knjigoveznica in tvornica trgovskih registrov

Brzojavni naslov: PATERNOLLI - Gorica
Medmestni telefon št. 13.

„ADRIJA“ čevlji
„Čevljarska zadruga“ v Mirnu pri Gorici
Edino domače podjetje te stroke

Izdeluje in ima v zalogi vedno 98 raznih vrst čevljev vseh velikosti in za vsak stan.

Čevlji našega izdelka so delani lično in trpežno, ter se za izdelavo-rabi samo prvovrstno, lično in trajno usnje. Kaka druga primes je izključena.

Pazite na varstveno znamko, ki je vtisnjena na podplatu ali nadplatu

Ako čevlji nimajo znamke, niso naš izdelek

Varstvena znamka

Čevlji našega izdelka se lahko naroče naravnost iz tovarne v Mirnu pri Gorici ali kupijo v naših prodajalnah: v Trstu, Via Rettori, št. 1 blizu magistrata, v Gorici, Corso Verdi 32, v hiši Centralne posojilnice.

Zahtevajte čevlje «ADRIJA» pri vseh trgovcih. Trgovci so dolžni prodajati naše izdelke po od zadruga določeni ceni, pomnoženi za poštnino. Na zahtevo kupca morajo trgovci pokazati originalni, tiskan cenik «Čevljarske zadruga».

V krajih, kjer trgovci ne drže čevljev našega izdelka, se iščejo zastopniki v svrhu naročanja za privatne stranke. Zastopniki dobe za svoje delo primerno odškodnino.

Zadruga je izdala nov bogato ilustriran cenik, katerega pošlje na zahtevo brezplačno.

Vsi dopisi in naročila naj se pošljejo na naslov:

„Čevljarska zadruga“ v Mirnu pri Gorici